

Mezigenerační vděčnost

Je to už doba jedné generace, co jako jezuité můžeme od roku 1990 opět svobodně působit a sloužit. Uplynulé dvacetiletí s sebou přinášelo postupnou výměnu jezuitských generací, jež nesly odpovědnost za obnovu a rozvoj našeho života i práce. Toto střídání je rok od roku zřejmější, tak jak se s těmi nejstaršími ze spolubratří loučíme a odevzdáváme je Pánu života.

Každodenní mezigenerační soužití je jedním z cenných bohatství řeholního života. A to i přesto, že s sebou přináší nejen radosti, ale i náročné výzvy. Úkolem pro ty nejmladší z nás je objevit a uchovat v paměti obětavost pro Boží království těch, jež jsme z posledních let znali již jen na odpočinku a v péči o ně ve slabostech stáří.

Na konci minulého roku jsme se takto rozloučili s otcem Petrem Ovečkou. Patřil ke klíčovým osobám exilové části české církve. Byl z té generace obětavých pracovníků, kteří pomáhali v době nesvobody žít církvi v naší vlasti s vnitřní svobodou, kterou nikdo nemůže vzít. V tomto čísle bulletinu mu věnujeme několik vzpomínek z pera těch, kdo ho znali v plné síle jeho obětavosti. Nechceme jen vzpomínat, ale hlavně děkovat za příklad jeho služby Pánu a Božím lidu.

Petr Havlíček SJ

Být dostatečně slabým

Jezuita z Kalifornské provincie a profesor teologie P. Michael J. Buckley napsal následující stať pro americké jezuitu, kteří skončili svá teologická studia a stojí před kněžským svěcením. Ukazuje v ní, že zkušenost slabosti posiluje naši vnímavost na lidskou potřebu Boha a zároveň prohlubuje naši zkušenost v modlitbě.

My Američané máme sklon, založený samozřejmě i na zdravém rozumu a zkušenosti, posuzovat něčí vhodnost pro nějaké povolání nebo kariéru tak, že podáme výčet jeho silných stránek. Jane je výřečná, velmi chápavá, umí diskutovat a vést debaty – byla by výbornou právníčkou. John má skvělý úsudek, orientuje se na přírodní vědy, je manuálně zručný a má zájem o lidi – byl by z něho skvělý chirurg.

Občas máme sklon přenášet tuto metodu hodnocení na kněžství, hodnotit člověka podle jeho nadání a talentů, podat výčet dosažených úspěchů a odhadnout jeho schopnost se dále zlepšovat, chápat jeho příslib do budoucnosti na základě minulých úspěchů, podmínit jeho životní povolání tím, čeho dosáhl v osobním či duchovním životě. A tak když někdo bere náboženství vážně, hodně se modlí, dobře se sociálně orientuje, je inteligentní, má vnitřní integritu, zdravý rozum a je zvyklý tvrdě pracovat – byl by z něho dobrý kněz.

Myslím, že toto přenesení je nešťastné. Je zde totiž jiná – ne-li jediná – správná otázka, otázka týkající se samé podstaty kněžství: *Je ten člověk dost slabý na to, aby byl knězem?* Je ten člověk dost nedokonalý na to, aby se ve svém životě nedokázal vyhnout utrpení, aby prožil určitá selhání, a tak aby pocítil, co to znamená být obyčejný, průměrný člověk? Prožil v minulosti zmatky, pochybnosti o sobě samém a vnitřní úzkost? Musel se potýkat se strachem, vyrovnávat se s frustrací nebo zklamaným očekáváním? Toto jsou rozhodující otázky, neboť jsou určitým testem slabosti. Proč právě slabosti? Protože podle listu Židům právě v nedostatečnosti, ve vnitřním deficitu, ve slabosti spočívá účinnost Kristovy kněžské služby.

Protože sám také podléhá slabosti

„Protože sám prošel zkouškou utrpení, může pomoci těm, na které přicházejí zkoušky. (...) Nemáme přece velebněze, který není schopen mít

soucit s našimi slabostmi; vždyť na sobě zakusil všechna pokušení jako my, ale nedopustil se hříchu. (...) Má mít soucit s těmi, kdo chybují a bloudí, protože sám také podléhá slabosti.“ (Žd 2,18; 4,15; 5,2)

Je pro nás nesmírně důležité pohroužit se do tohoto zjevení, tohoto spojení mezi kněžstvím a slabostí, a chápat tak nedostatečnost jako součást našeho povolání! Jinak se naše životy sekularizovaně rozpustí v amalgámu našich tužeb a talentů a začneme pocíťovat naši slabost jako ohrožení našeho kněžství; jako ukazatel, že bychom si měli znovu rozmyslet to, k čemu jsme se dříve rozhodli; jako náznak toho, že naše povolání nikdy nebylo opravdové, že nemáme síly dosáhnout toho, co jsme dříve chápali jako náš cíl a co oslovovalo naši velkorysost a věrnost.

Co míním slabostí? Ne zkušenost hříchu – spíše skoro naopak. Slabost je zkušenost zvláštní náchylnosti ke snášení hlubokého pocitu neschopnosti, neschopnosti – i přes velké úsilí – vytvořit nebo vykonat něco tak, jak bychom chtěli, uskutečnit to, co jsme si stanovili, celkově uspět tak, jak jsme doufali. Slabost je otevřenost k utrpení, která vede k tomu, že nejsme schopni si sami zabezpečit vlastní budoucnost, ochránit se před jakýmkoliv neštěstím, žít s jednoduchou jasností a jistotou, odvrátit od sebe potupu, bolest nebo vnitřní úzkost.

Georges Rouault (1871–1958) *Ecce Homo*
(Repro archiv)

Když je někdo dostatečně inteligentní, vychytralý nebo duševně vyrovnaný, může si omezit své obzory a očekávání a dosáhnout docela hodně z toho, co by chtěl. Může si zabezpečit své hranice a žít bez pocitu neúspěchu a marného úsilí, bez pocitu selhání, bez pocitu nedostatečnosti nebo studu před svou povahou nebo úkolem – jinak bude zakoušet slabost v samotném středu svého života. Ale tato zkušenost slabosti kněžství neohrožuje, je spíše součástí jeho podstaty. Tato náchylnost k utrpení vytváří nesmírně důležité znamení Božího povolání, onen děsivý a skličující pocit neschopnosti, který zažil Mojžíš tváří v tvář svému poslání.

ní a Jeremiáš v okamžiku svého povolání, ono hluboké vědomí vlastní hříšnosti, když se Izaiášovi zjevila Boží sláva a vyžadovala si odpověď.

Sókratés a Ježíš

V současné filozofii se často setkáváme s porovnáváním Sókrata a Krista, posuzováním, kdo z nich je lidsky více na výši. Sókratés šel na smrt v tichosti a s rozvahou. Přijal rozsudek soudu, rozvažoval nad alternativami spojenými se smrtí a nad dialektickými známkami nesmrtnosti, zjistil, že není proč se bát, vypil jed a umřel. Ježíš – to je úplný opak. Ježíš byl takřka přemožen hrůzou a strachem: „s bolestným voláním a slzami úpěnlivě prosil toho, který ho mohl zachránit před smrtí“ (srov. Žd 5,7). Opakovaně hledal u svých přátel podporu a útěchu a modlil se za vyvážnutí před smrtí. A nedostal se mu ani jednoho. Nakonec se ovládnul a podstoupil smrt v tichosti a osamělém odloučení, dokonce ve strašném vnitřním utrpení skrytosti božství, nepřítomnosti Boha.

Kdysi jsem si myslel, že tomu tak bylo proto, že Sókratés a Ježíš snášeli každý poněkud jinou smrt, jeden mnohem strašnější než druhý – bolest a agonie kříže přece zastihuje vysvobození bolehlavem. Ale nyní si myslím, že toto vysvětlení, ačkoliv v mnohém správné, je povrchní a druhořadé. Nyní věřím, že Ježíš byl mnohem hlubším způsobem slabý člověk než Sókratés, mnohem ví-

ce podrobený fyzické bolesti a únavě, citlivější k lidskému odmítnutí a opovržení, více pohnutý láskou i nenávistí. Sókratés nikdy neplakal nad Athénami. Sókratés nikdy nedal najevo zármutek a bolest nad zradou přátel. Byl vyrovnaný a ovládal sám sebe, byl přesvědčen, že spravedlivý člověk nikdy nemůže utrpět opravdovou bolest. A z tohoto důvodu Sókratés – jeden z největších a nejodvážnějších lidí, kteří kdy žili, příklad toho, čeho může lidství dosáhnout v jedinci – byl filozof. A ze stejného důvodu Ježíš z Nazareta byl kněz – nejednoznačný, trpící, tajemný, spasitelský.

A tak je to i s námi: kněz musí také podléhat utrpení a slabosti, neboť se musí stávat tím, čeho se dotýká – tělem Krista. Běžný člověk samozřejmě chápe kněze primárně a obrazně skrze eucharistii. Ale co je eucharistie? Tělo Kristovo? Ano, určitě, ale jak chápané? Jak Kristus chápe a předkládá své tělo? To je důležitá otázka, protože psychologové tvrdí, že člověk hodnotí sám sebe podle spontánního obrazu, který má o svém těle, neboť jak pociťuje své tělo, tak pociťuje sám sebe, jak vnímá své tělo, tak vnímá sebe.

(Dokončení příště)

*Michael J. Buckley SJ
Překlad Radim Beránek*

Praha – výzvy velkoměsta

V evropských velkoměstech se již několik desetiletí hledají takové podoby pastorace, které by odpovídaly proměnám života jejich obyvatel. Jedním z těchto nových přístupů je tzv. „city-pastoral“, velkoměstská pastorace. Vědomě se odlišuje jak od klasicky chápané pastorace farní, tak od jiného jevu posledních desetiletí, jímž jsou malá společenství.

Hledání podob současné městské pastorace ovšem nevyrostá ze vzduchoprázdna. Rozdíl života ve městě a na venkově je v křesťanské Evropě živý už od středověku, kdy vznik měst zažil obrovský rozmach. Už tehdy s příchodem žebrových řádů do měst vzniká vedle farního typu pastorace další prostor pro křesťanské soužití mimo hranice farnosti – návštěvy kázání a pobožností v rádo- vých kostelích, rozšíření třetích řádů ve středověku a náboženských bratrstev v době barokní. Dnešní velkoměstská pastorace do určité míry vědomě nebo nevědomě navazuje na tuto tradici a hledá nové uchopení pastorační reality.

Ke komu se obrací?

Cílová skupina městské pastorace není jasně vymezena, jak je tomu například v klasické farnosti, která svou obec vymezuje územně. Městská pastorace se záměrně obrací k široké skupině lidí bydlících nejen za hranicemi správního území farnosti,

ale často i za hranicemi města samotného. Jednotícím prvkem všech těchto lidí je kostel, do něhož z různých důvodů přicházejí.

Tato široká skupina se dá většinou rozčlenit do několika vrstev: 1. úzký okruh pravidelných a aktivních návštěvníků kostela, účastníků bohoslužeb i jiných pastoračních akcí, 2. širší okruh pravidelných, avšak pasivních návštěvníků, 3. okruh lidí navštěvujících bohoslužby v kostele jen příležitostně, 4. okruh lidí navštěvujících jiné pastorační akce při kostele, ať pravidelně, či příležitostně, 5. návštěvníci kostela typu turisté, účastníci koncertů a jiných kulturních akcí.

Těchto pět okruhů adresátů městské pastorace je charakterizováno tím, že zahrnují jak praktikující věřící, tak i křesťany tzv. „matrikové“ a i hledající a nevěřící. Každou z těchto skupin chce oslovit. Jedná se o jev, který může charakterizovat každou větší farnost ve velkoměstě. Zároveň je náročnou výzvou k tomu,

dokázat vedle činnosti zaměřené *ad intra* (věřící z farnosti) rozvíjet i aktivity umožňující účast lidem z venku (mimo farnost, mimo církev). Náročnost tohoto přístupu spočívá v tom, že vyžaduje vyvinout dostatečně široký rozsah aktivit – od těch, které umožňují vysokou úroveň sdílení (duchovního i pracovního), až k aktivitám tzv. nízkoprahovým, které záměrně umožňují jen letmý kontakt.

Kostel sv. Ignáce

S uvedenou výzvou městské pastora-ce se snažíme vypořádat u kostela sv. Ignáce v Praze. Je (velko)městským kostelem již od svého založení, nikdy nesdružoval kolem sebe farní obec věřících, a přesto byl a je místem, kam stále chodí mnoho lidí nejen z blízkosti Karlova náměstí, ale z celé Prahy a okolí. Jeho výhodou je umístění na komunikačně frekventovaném místě, jímž je samotné náměstí, stanice metra i důležitá křižovatka linek tramvajové dopravy. Návštěvnost čtyř nedělních bohoslužeb se pohybuje mezi osmi sty a devíti sty věřících (podle sčítání v letech 2009 a 2004), pro ostatní návštěvníky mimo bohoslužby je kostel otevřen po celý den, s přestávkou kolem poledne. Věříme, že se stává místem pokoje a naděje např. pro mnohé pacienty blízkých nemocnic na Karlově náměstí. K tomu přispívá fakt, že si i v turistickém ruchu centra hlavního města náš kostel

stále uchovává atmosféru klidného místa ztišení.

Přes toto množství lidí je však zároveň jisté, že je mnohem více těch, kdo náš kostel jen míjejí, a že máme rezervy v oslovení plaše věřících a hledajících. Přesto se snažíme hledat onu šíři aktivit a oslovení, k níž situace ve velkoměstě, jímž Praha je, vybízí. Naše dosavadní aktivity lze rozdělit zhruba do tří skupin.

Rozsah pastora-ce

Začneme aktivitami nízkoprahovými, které směřují k nevěřícím i věřícím. Jsou zhruba trojího charakteru. Nejprve to jsou kulturní akce, které nejsou navázány na bohoslužby. Patří sem například koncerty a jiná umělecká vystoupení. Nejsou přitom určena turistům, na rozdíl od většiny kostelů v centru Prahy, a nemají ani komerční charakter – vstup na ně je vždy volný. Vedle vystoupení různých hostujících pěveckých souborů z ciziny sem po mnoho let patřil cyklus Slovo a hudba, v posledních dvou letech pak to jsou květnové Svatojánské slavnosti. V této oblasti jde zejména o hledání a nacházení možností, jak různorodé skupiny návštěvníků kostela oslovit. S hledáním je spojen i pohyb související s možnostmi jednotlivých aktérů – v něčem se pokračuje a vytrvá, od něčeho se upouští, něco po čase zaniká.

Další podobou nízkoprahové činnosti je poskytování prostorů zázemí

Slavnost sv. Ignáce je každoročně příležitostí společně děkovat.
(Foto Ivan Dobrovolský)

našeho kostela pro scházení se různých typů skupin, které s pastoračí v kostele přímo nesouvisí. Zázemí tak u nás nacházejí různé hudební a pěvecké soubory pro své pravidelné zkoušky, společenství mladých i dospělých křesťanů, bývalí příslušníci PTP aj. V posledních letech též hostíme několikadenní setkání skupiny zenového buddhismu školy Soto.

Třetí skupinou nízkoprahových aktivit jsou duchovní služby na požádání – od křtů přes svatby až po pohřeb či poslední rozloučení v některém z pražských krematorií. I v těchto pastoračních situacích jde

o letmé a často jednorázové setkání, které však má své důležité místo v životě těch, kdo přicházejí. Vyžaduje to velkou svobodu k tomu, nevlamovat se do života druhých a cenit si i toho malého prostoru, který svou žádostí otevírají.

Druhou velkou skupinou pastoračních aktivit u sv. Ignáce jsou středněprahové činnosti. Jde o pastorační aktivity otevřené široké veřejnosti, které předpokládají již větší míru intenzity vzájemného setkání. Sem můžeme zařadit obvyklou nabídku pastoračních služeb, jako je dostatečný počet bohoslužeb ve všední

dny i v neděli, rozšířená zpovědní služba, na niž se mohou penitenti spolehnout, pobožnosti, veřejné duchovní obnovy ad. Patří sem též nabídka katechezí, ať je to výuka náboženství pro děti, či příprava dospělých ke křtu nebo k bířmování. Též setkání, která vycházejí z potřeb pravidelných návštěvníků kostela, jako jsou setkání maminek s předškolními dětmi, klub seniorů, každo-měsíční setkání u kávy po hlavní nedělní bohoslužbě, každoroční mikulášská besídka pro děti atd. Nakonec tato skupina aktivit zahrnuje i společenské akce, jako jsou pravidelné zájezdy na jaře a na podzim, svatoignácký ples nebo sportovní akce (v posledních letech je to např. spolupořádání turnaje SKAM v Dolních Počernicích).

Poslední velkou skupinou jsou aktivity vysokoprahové, tedy takové, které předpokládají vysokou míru vzájemného sdílení, a proto jsou do určité míry ostatní veřejnosti uzavřené. Tento charakter mohou mít i mnohé z aktivit středněprahových. Patří sem například duchovní obnovy pro vymezené skupiny (děti, ministranti, pomocníci eucharistie) či osobní duchovní doprovázení jednotlivců nebo společenství (mariánské družiny, SKŽ, skupina „chlapi“, schola mladých z našeho kostela, skupina lectio divina). Lze sem zařadit i bezplatnou právní poradnu a Rodinnou poradnu u sv. Ignáce.

Škola spolupráce

Takto široký rozsah pastoračního působení není možný bez široké spolupráce mezi jezuity a obětavými pomocníky z řad těch, kdo kostel sv. Ignáce považují tzv. za svůj. Širokým tým spolupracovníků zahrnuje jednak rektora kostela a kaplany, tedy jezuity pověřené správou kostela, dále ostatní jezuity z pražské komunity, kteří příležitostně nebo i pravidelně vypomáhají. Dále jsou to zaměstnanci spolupracovníci jako jáhen a katecheté, kostelníci, varhaníci. Patří sem i Svatoignácký sbor, který letos oslaví padesáté výročí svého působení. Zmínit je třeba též ustanovené služebníky eucharistie, lektory, kteří pravidelně chodí číst při bohoslužbách, ministranty všeho věku a odpovědné dobrovolníky, kteří vzali na sebe břemeno odpovědnosti za některé pravidelné aktivity u našeho kostela. Poslední nemalou skupinou jsou dobrovolníci a pomocníci, kteří nabízejí své síly příležitostně, ať už se jedná o pravidelný úklid našeho kostela, či o pomoc s organizací slavnostních okamžiků liturgického roku nebo dalších větších či menších aktivit, které se bez mnoha pomocných rukou neobejdou. Spolupráci a informovanosti slouží Zpravodaj, který vychází od podzimu roku 1993. V jeho rámci proběhla v roce 1995 anketa, která pomohla nasměrovat mnohá úsilí a aktivity při našem kostele k větší spokojenosti jeho návštěvníků.

Uprostřed širokosti a proměnlivosti pastoračních aktivit a jejich adresátů vyžaduje velkoměstská pastorence určitou stabilitu těch, kdo tuto činnost garantují. Řeholní společenství tuto stabilitu v jisté míře naplňuje, ačkoliv to s sebou přináší relativně častou personální obměnu kněží působících při kostele. Společná spiritualita však v sobě má potenciál zajistit kontinuitu působení i přes střídání osob. Komunita navíc poskytuje zázemí k operativní výpomoci v případě nárazového zvýšení poptávky, umožňuje zastoupení v případě absence atd. Tento aspekt stability je náročný na vzájemnou

koordinaci a spolupráci; často zažíváme svá lidská omezení jako něco, co nám brání plně využívat jejich šancí. Na druhou stranu však fakt, že stabilita není založena na jedné osobě, ale na komunitě, pomáhá různé projevy lidské křehkosti překlenout. Tak se učíme spolupracovat a sloužit. Snažíme se tak být k dispozici všem, kdo se v kostele sv. Ignáce cítí doma, kdo jsou přitahováni jeho geniem loci, kdo díky jeho výhodné poloze zde získávají první kontakt se světem víry, a i přes naše lidská omezení nacházejí povzbuzení k prvním krokům na cestě za tajemstvím Božího života.

Petr Havlíček SJ

Otec našeho Pána Ježíše Krista ať osvítl naše srdce, abychom pochopili, jaká je naděje těch, které povolal.

Ef 1,17-18

... být jezuitou dnes...

aneb: Bůh dává povolání a Tovaryšstvo Ježíšovo zve Bohem povolané k práci na Boží vinici

Co: Víkend plný rozhovorů, diskuzí, informací a modliteb dotýkajících se řeholního povolání

Kdy, kde: 14. – 16. 5. 2010, v exercičním domě Tovaryšstva Ježíšova v Kolíně

Pro koho: Pro ty, kteří tuší, nebo i vědí, že je Bůh volá k řeholnímu životu
Pro svobodné muže ve věku od 18 do 40 let
Pro ty, kteří chtějí „více“...

Pokud se chceš zúčastnit, přihlas se na adrese:

P. František Hylmar SJ, Ječná 2, Praha 2, 120 00, f.hylmar@jesuit.cz

Já už dostal tolik...

Kdo jej zná, oceňuje na něm jeho stálý smysl pro humor. Přitom si umí někdy pěkně rýpnout. Člověk ale přitom ví, že radost z Krista je to, co stojí za jeho životem. Otec Jan Rybář.

Otče Jene, po válce v roce 1945 jste se jako čtrnáctiletý přihlásil ke studiu na velehradském gymnáziu a pak po čtyřech letech k jezuitům i vstoupil. Co vás k tomu vedlo?

Já jsem jako zbožný katolický hoch četl v novinách, že budou na Velehradě exercicie pro středoškoláky. Přihlásil jsem se na ně, byly o prázdninách 1945. A tam jsem zjistil, že se tam otvírá gymnázium. Tak jsem nemeškal a odhlásil jsem se z gymnázia v Brně a přešel jsem na Velehrad, kde jsem začal studovat 1. září 1945. Tehdy mě oslovil jezuita František Mikulášek, který nám exercicie dával. To byl mladý kněz, působil podmanivě, jak slovy, tak zjevem, hezký člověk. Potom na gymnáziu byl naším prefektem Tomáš Špidlík, spousta výrazných osobností.

A něco na sv. Ignáci vás zaujalo?

O něm jsem věděl pendrek. Já jsem věděl, že je tady jezuitský řád – „mocná bašta církve“. Ale konkrétní lidé jsou vždycky bližší, svatí jsou staletí zpátky. Až na Velehradě jsem se dovídal, kdo je sv. Ignác. Mne zaujali živí lidé.

V noviciátě jste pobýli jenom půl roku – 13. dubna 1950 komunisté kláštery zavřeli. Co s vámi bylo pak?

Byli jsme internováni nejprve v Bohosudově a pak nás poslali na stavbu přehrady v Klíčavě. Byl jsem tam rok, do 9. května 1951, kdy nás propustili domů.

V Bohosudově to vypadalo ještě jako noviciát?

Ten pokračoval stále. My jsme po propuštění do civilu skládali sliby jako na konci noviciátu. Roku 1951, bylo nás asi osm nebo deset, jsme v kapli šedých sester v Brně skládali sliby, samozřejmě tajně. Sliby přijímal pater Karel Šupa z pověření provinciála. Provinciál Šilhan byl už dávno ve vězení.

Co následovalo po propuštění z internace?

Nejdřív jsem musel narukovat k PTP. Začal jsem v Mimoni a přes různé štače jsem skončil v Karlových Varech, odkud jsem šel do civilu 30. listopadu 1954. Pak jsem dělal ve fabrice, doma v Brně. Jako nádeník jsem vážil chlapům železo na váze, vydával jim železné tyče. Když v roce 1959 začali v Brně zavírat jezuity, utekl jsem do Třince do železáren. Šel jsem tam na brigádu, kde jsem dělal rok, než si to v StB předali a 10. května 1960 mě tam zatkli.

V Ostravě tehdy také dělali zátah na jezuity...

Já dostal málo, dva roky. Z domova mi napsali velmi pěkný posudek, nějaký komunista, který byl s tátou kamarád, napsal, že nic nechápe, že jsem z dělnické rodiny, nemajetný, a ze železáren napsali, že jsem členem brigády socialistické práce, což nebyla pravda, a že jsem plnil nad sto procent své úkoly. Chtěli mi pomoci. I mistr mě skrýval. Když pro mne estébáci 10. května přišli, říkal, že neví, kde jsem – v železárnách bylo těžké najít člověka, to je gigantický podnik. Takže mi to pomohlo, mohl jsem si zabalit věci, poslat je matce, a pak jsem se na to duchovně a tělesně připravil. A 11. května pak pro mě přišli. Takže i ten mistr, i když to byl komunista, tak mi pomohl.

Tehdy vás královéhradecký biskup Otčenášek ve vězení vysvětlil...

To bylo v kriminále ve Valdčicích. Tehdy biskup Otčenášek povídal: „Co bude s tebou?“, a já říkal: „No asi nic.“ Tak jsme se domluvili, že když mě vysvětlí, tak že budu potom sloužit v jeho diecézi. To se tehdy lehce slibovalo, my jsme nevěřili v žádný převrat. Ale pak přišel rok 1968 a opravdu mě v r. 1969, když jsem se vrátil z Innsbrucku, provinciál Šilhan do Hradce Králové poslal. Respektoval, co jsem Otčenáškově slíbil. Tehdy nás bylo v Hradci asi pět nebo šest, jezuité zakládali rezidenci, kterou soudruzi rozehnali během tří měsíců, když pak byla normalizace. V kriminále jsem byl Otčenáškově opravdu vděčný, protože už jsem byl starej kořen.

Před vysvěcením na kněze jste musel projít nějakou teologickou formací?

Já jsem celou řadu zkoušek skládal v kriminále. Tam byli jednak jezuité z Děčína, pater Vojtek, rektor filozofického institutu, ale i různí další: prof. Hanus se Slovenska, Josef Zvěřina a dr. Mandl, Oto Mádr, čili tam bylo dost těchto pánů. Tam se naplno studovalo, já jsem rád chodil např. na přednášky o Teilhardu de Chardinovi, o kterém přednášeli Jano Dieška a Jaroslav Vrbenký, ten je dnes redaktorem Vyšehradu.

Už předtím, než mě zavřeli, když jsem v 50. letech dělal ve fabrice, tak jsme studovali základy filozofie. Pater Pavlík nám dal témata a materiály ke studiu, mě při tom vedl Josef Böhm, který žil v Brně. Taky jsme občas za někým jezdili, třeba za paterem Konečným. V kriminále ve Valdicích mě pak doučoval Petr Ondok, to byl vynikající filozof a polyglot. Dělalí jsme u brusu a vždycky jsme se střídali tak, že ten, kdo někoho vyučoval, tak s ním osm hodin pracoval. To byla vynikající škola. Když jsem přišel do Innsbrucku, věděl jsem z dogmatiky daleko víc než studenti tam. A to jsem nebyl žádnéj lúmen. To bylo díky těmto pánům.

Jak jste ten výjezd do světa, do Innsbrucku, prožíval?

To bylo v r. 1968, když nás otec Šilhan do Innsbrucku poslal. Vyšli nám tam velice vstříc, někteří profesori nám dost ulevovali, to musím doznat. Byl tam prof. Jungmann, úžasný člověk, tehdy už na penzi, a pod jeho vedením se tehdy připravovala nová pokoncilní liturgie. S ním jsme koncebrovali a pak snídali, a tak mám z první ruky celou tu historii liturgické reformy, nikoliv, jak to říkají lefebvristi, že to dělali evangeličtí pastoři.

První mši jste sloužil v kriminále?

Ne, kdepak, to Otčenášek nechťel. Tam sloužili mši jen někteří, a ti pak rozdávali přijímání ostatním. Ne každý tam celebroval. To bylo jednak kvůli bezpečnosti, a pak i kvůli důstojnosti mše. Někteří se v kriminále na ni ani neuměli soustředit. Když jsem vyšel ven, tak jsem pak sloužil různě načerno, pro nějaké lidi, třeba v lese. Primici jsem pak měl až po návratu z Innsbrucku někdy začátkem října 1969. To už jsem přijel z Hradce, sedm let už jsem byl knězem. To byla ta slavná venkovská moravská primice.

Jak jste se dostal do Trutnova?

Když po třech měsících rozehnali komunitu v Hradci, byl jsem v těžké situaci. Kapitulní vikář Jonáš nevěděl, co se mnou. „Jste jezuita, vrátil jste se ze Západu, byl jste zavřenej, máte špatný posudek, co s vámi?“ Tak 4. listopadu udělal hostinu a mně poručil, abych krajskému tajemníkovi naléval Metaxu, jen jemu a nikomu jinému, a druhý den mi kapitulní vikář říkal: „Je to dobré, vlichotil jste se mu, líbil jste se mu, a říkal, že vás vezme, když se za vás zaručím, ale musíte do pohraničí a k „mírovému“ duchovnímu a do slabý farnosti.“ Což Jonáš vyřešil kulantně tím, že mě poslal do Trutnova-Poříčí. Děkan v Trutnově byl papírově „mírovej“, protože tehdy to teprve začínalo (prorežimní organizace Pacem in terris). On to sice podepsal, ale v životě nebyl na

žádné schůzi, byl to kněz věrný církvi, já jsem svědek. V Poříčí jsem samostatně bydlel, v Trutnově jsem byl kaplanem, to je 30 tisíc obyvatel, a tam jsem se mohl vyřadit. Takže to Jonáš s tím tajemníkem docela skoulel. To chci říct na margo těch kapitulních vikářů, že oni seděli na dvou židlích.

V Poříčí jsem zůstal až do Nového roku 1987, tedy plných 17 let. Ale nemysli si, měsíčně jsem měl na krku StB. Buď ke mně přijeli, nebo mě předvolali, nebo mi telefonovali, nebo se na mne ptali, nebo mě odvezli na neznámé místo, jak se to dělalo, a tam chtěli spolupráci a řvali, a tak já jsem řval na ně ještě více.

Po listopadu '89 jste se pak dostal do Rychnova nad Kněžnou. Jak na Rychnov vzpomínáte?

Z Rychnova mám dodnes pod postelí velkou škatuli a v ní pětadvacet krásných fotografií. Každá mladá rodina mi napsala na rozloučenou povídání o sobě a o svých dětech. Rychnov jako farnost, to je poměrně malé město, 12 tisíc obyvatel, ale bylo tam to jádro farnosti, 25 mladých rodin, a to bylo vynikající – sedmdesát dětí na náboženství, sto skautů, dodnes mají tábory, padesát holek a padesát kluků. To byla krásná farnost, velice kompaktní. V kostele v neděli sice asi jen dvě stě lidí, ale že tam bylo to jádro, kočárky a malé děti, to bylo potěšující.

V Rychnově jste také psal do místního zpravodaje různé sloupky. Jak jste se k tomu dostal?

Dělali jsme generální opravu děkanského kostela. A protože jsem s městem dobře vycházel, tak mně polovičku opravy zaplatilo město Rychnov. Jednou pak za mnou přišli zastupitelé, abych do rychnovských novin něco napsal. Tak jsem si povídal: „Co bych nenapsal? Když jsme museli 40 let držet hubu.“ Psal jsem takové sloupečky, aby to bylo krátké, poněvadž dlouhého nikdo nic nečte. Psal jsem měsíčně, aby to četli i nevěrci a komunisti. K sedmdesátinám mi potom z těch sloupků vydali malinkou knížečku, jmenovalo se to Život za mnou. Tuhle knížku, kde bylo jen pár těch povídaček, viděl pak nějaký tiskař z Ústí nad Orlicí. Rozhodl se vydat všechny mé sloupky, které si na městském úřadě v Rychnově vyžádal. Tak vydal knížečku Musíš výš. Vyšlo to dvakrát (v letech 2004 a 2007) a už je to rozebraný. Já z toho ale nic nemám, žádné peníze. Já jsem řekl tomu hochovi, ať to udělá levně, že nechci žádné peníze, takže to pak stálo nějakých 130–140 korun.

Jaký byl váš návrat do Trutnova?

Já samozřejmě cítím výčitky, že jsem nešel do kláštera (do komunity), ale podívej, my jsme se za ta léta všichni vzdálili a našli jsme si své oblasti farníků. Tady v Poříčí mne už znají, já tady začínal, to už je sedmadvacátý rok na Trutnovsku. Mám tady mraky přátel, a taky různě po světě. Lidé mi furt pišou, že četli mou knížku, že byli na exerciciích, jezdil jsem po světě, dával jsem všelijaké besedy a přednášky, tak já mám furt plný stůl dopisů. A protože odpovídám ručně, tak mě to zabere moc času.

Mám tady taky to Marianum v Janských Lázních, zrovna za týden tam mám začít exercicie. A v Albeřicích jsem každý týden. Tam je dům YMCA, kde si dělají chlapi sami manželská setkání pro lidi z celé republiky. Když tam máš padesát chlapů, kteří si sami dávají přednášky o manželství, tak to je úžasné, to já bych nikdy nesvedl. Já jenom zpovídám. To jsou jiné zpovědi než na Hostýně za tři minutky. To jsou zpovědi na půl hodiny, hodinu, dvě hodiny, poněvadž tam chodí lidé, které přivede nějaký kamarád, tam se dějí velké věci. Jako kněz tam jezdím víceméně jenom já, tak tam jsem naprosto vytížen.

Já se při každé mši modlím za Tovaryšstvo, protože co jsem dostal od řádu, to je velká hodnota. Kdyby mě i vyloučili z církve, tak mě to už je jedno, protože já už dostal tolik..., že bych to měl napsat, aby aspoň po mé smrti zůstalo nějaké svědectví.

Rozhovor připravil Petr Havlíček SJ

P. Jan Rybář (nar. 1931 v Brně) vstoupil po studiích na velehradském gymnáziu v roce 1949 do noviciátu jezuitského řádu.

Po roční internaci v Bohosudově sloužil u Pomocných technických praporů, později pracoval v továrně na elektropřístroje v Brně.

V roce 1960 byl zatčen a odsouzen na dva roky, které prožil ve Valdicích. Zde byl r. 1962 tajně vysvěcen na kněze. Po Pražském jaru 1968 rok dokončoval studia teologie v rakouském Innsbrucku. V sedmdesátých a osmdesátých letech působil jako kněz v Podkrkonoší v Trutnově-Poříčí a Janských Lázních. Od roku 1990 do roku 2004 byl děkanem v Rychnově nad Kněžnou. Nyní žije na odpočinku v Trutnově, dále se věnuje dávání exercicií.

JPC v Piešťanech

Také na sousedním Slovensku se jezuité v posledních letech výrazněji zaměřují nad podobou městské pastorace. V Piešťanech během několika posledních let postupně rozvinulo svou činnost Jezuitské pastorační centrum (JPC), doplňující tamní farní pastorační. O jeho aktivitách píše jeho současný ředitel.

Pokud chceme hovořit o pastoračním centru, musíme se vrátit o několik let nazpět, a to k počátkům působení jezuitů v Piešťanech, aspoň od roku 1990, kdy jsme zde začali pracovat více systematicky.

Historie

Jezuitská pastorace v Piešťanech byla obnovena 6. ledna 1990, kdy sem přišli otcové Ján Revák SJ, Jozef Porubčan SJ a Michal Potocký SJ. Zpočátku jezuité dávali duchovních cvičení a zejména díky pateru Jozefu Porubčanovi se Piešťany staly známé právě touto formou apoštolátu. Bratři se kromě jiného věnovali také pastorační službě ve farnosti sloužením mší a zejména zpovídáním a vysluhování svátostí. Tehdy byla v Piešťanech jen dvě místa, kde se lidé scházeli k bohoslužbám, a těmi byly farní kostel sv. Štěpána a naše malá kaple.

V roce 1995 rozhodlo vedení slovenské jezuitské provincie, že se konečně zrealizuje plán patera Ludovíta Eiselleho SJ z počátku čtyřicátých

let 20. století. A tak byl postaven nový komplex, který zahrnuje kostel (oficiálně kapli) Sedmibolestné Panny Marie, posvěcený 11. října 1997, dále pastorační centrum a nový exerciční dům.

Momentálně žije v komunitě sedm jezuitů. Věnujeme se exercičnímu apoštolátu dáváním duchovních cvičení. V kostele je rozvinutá pastorace sloužením mší a zejména zpovídáním, čímž jsme známí i v okolí a lidé sem rádi chodívají. Začíná se rozvíjet i pastorační centrum, které využívají jednotlivá společenství věřících ke společným setkáním, k modlitbám, ale i pro jiné formy prožívání křesťanského života. O tom budu psát o něco níže.

Počátky centra a skupiny

Jezuitské pastorační centrum je součástí komplexu, který tvoří kaple Sedmibolestné Panny Marie a exerciční dům. Samotné pastorační centrum začalo svou činnost v roce 2004. Činnost centra byla zpočátku doprovázena organizačními, ale i perso-

nálními těžkostmi, s čímž se u podobných budov po jejich dostavění obvykle potýkáme.

V Piešťanech takovéto křesťanské centrum chybělo a místní věřící jako mládež, rodiny s dětmi a jiné modlitební skupiny se scházeli v rodinách nebo ve školách. A tak centrum nabídlo jakousi platformu ke spojení mezi těmito skupinami lidí. Prostory pastoračního centra se začaly postupně využívat a zaplňovat. Zpočátku jsme hledali, jak centrum využít co nejlépe, a proto byl i vypracován projekt, který z velké části ukázal další nasměrování centra.

Vedením pastoračního centra byl v srpnu 2004 pověřen pater Jozef Vateha SJ (17. 12. 1965 – 8. 12. 2005). Věnoval se rodinám, křesťanskému mateřskému centru, a pod jeho duchovním vedením pracovalo v centru několik modlitebních společenství. Jožku tu měli velmi rádi, přinesl nového ducha, nový elán. Vznikla postupně i další společenství, na jejichž vzniku se podílel ve velké míře pater Leo Slaninka SJ. V září 2005 se stal ředitelem pastoračního centra pater Martin Šebo SJ, který usměrnil prostory centra a jejich využívání pro různá společenství. A tak se stále více začala jednotlivá místní společenství z domácího prostředí přesouvat do pastoračního centra.

V roce 2008 převzal vedení centra pater Branislav Beniač SJ, který kromě jiných věcí vedl též ignaciánská

duchovní cvičení v každodenním životě a začal se více věnovat mládeži, jak se o to snažili i jeho předchůdci. Byl též realizátorem Pašijových her v divadelním provedení, které na Velikonoce v r. 2009 s místní mládeží nabídli obyvatelům Piešťan v ulicích města, což mělo dobrý ohlas. Za jeho působení dostalo pastorační centrum pevnější základy organizace a samotné činnosti. Postupně začaly místnosti plnit svou funkci odpovídající jejich charakteru – přednášková místnost, knihovna a společenská místnost. V tomto období se v prostorách pastoračního centra scházelo asi dvacet společenství, která jsou v centru doposud.

Společenství v JPC

Od října 2009 se stal ředitelem pastoračního centra pater Adrián Čonťofalský SJ. Pod jeho vedením začali v centru pracovat též koordinátoři, kteří pomáhají při organizování jednotlivých akcí pro místní věřící a pro společenství a podstatnou měrou pomáhají chodu centra. Zkratka JPC, kterou tvoří počáteční písmena názvu Jezuitské pastorační centrum, se vyvinula z potřeby lépe informovat místní věřící, aby věděli, že existuje pastorační centrum při jezuitském kostele, kde se mohou setkávat různé skupiny lidí k modlitbě apod. Proto jsme se rozhodli dát centru jasný název, z něhož by mělo být zřejmé, že samotné centrum vedou jezuité.

Členové společenství Slunečnice se v JPC věnují mentálně postiženým, kteří jsou vděční za každý projev lásky.
(Foto archiv JPC)

Momentálně se v pastoračním centru setkávají různá společenství, kterých je dvacet. Jsou to modlitební společenství Setrvej v Duchu svatém, Duchovně žít ve všedním dni, Obnova katolické rodiny, Kněžství ženy, Těšitelky Božského Srdce, společenství Modliteb matek za děti, V duchu a pravdě. Dále rodinná společenství, kterých je několik, na kterých se scházejí rodiče spolu s dětmi. Dále Společenství sv. Vincenta de Paul, společenství Slunečnice, které se věnuje postiženým dětem i dospělým, Křesťanské mateřské centrum

Cesta, které spojuje mladé matky a jejich ratolesti, díky čemuž mohou prožívat a sdílet své starosti společně v křesťanském duchu. Stejně tak mají v centru své místo společenství mladých z Piešťan a okolních vsí, mládežnický sbor a dětský pěvecký sbor. Návčivky mívá v centru též pěvecký smíšený sbor dospělých *Coro Laudamus*. Asi největší skupinou, která se pravidelně setkává v prostorách centra, je komunita *Cenacolo*, která se věnuje závislým lidem, ať už na drogách, alkoholu apod. V rámci *Cenacola* jsou i modlitební setkání

rodičů, kteří se modlí a společně sdílejí své problémy a starosti se závislími v jejich rodinách. V centru má své místo také psychologická poradna pod vedením doktorky psychologie.

Jak je vidět, v centru se setkávají společenství od těch nejmenších až po nejstarší. A to je dobře, protože v tom lze vidět samotný život církve, která je církví lidí všech věkových skupin. Kdo by chtěl poznat blíže jednotlivá společenství, může navštívit náš blog na internetu na adrese <http://jezuiti.sk/blog/jpcpiestany/>

Všechna společenství, která se v našem centru setkávají, koordinuje tým centra v čele s jeho ředitelem. I v tomto smyslu se snažíme nabídnout lidem něco nového, pestřejšího, kreativnějšího, co by mohlo pomoci prožívání jejich víry a upevnování samotných rodin i různých skupin. Proto rozvíjíme různé akce, které by tomu mohly napomoci. Od listopadu 2009 jsme začali organizovat pravidelně tyto akce: přednášky na různá témata z duchovního života, cestopisné přednášky nebo besedy o zajímavých věcech okolo nás, které jsou určeny nejen pro mladé, ale i pro starší generaci, dále promítání filmů, adorace v kostele, v postním období křížové cesty v kostele, do kterých se zapojují právě jednotlivá společenství z centra, ad.

Budoucnost JPC

Směřování centra se, myslím, ubírá dobrým směrem. Ve spolupráci jednotlivých společenství, která se v centru scházejí, můžeme přinášet něco dobrého a křesťanského, a tak být misionáři pro dnešní lidi. Plánujeme také zavést společné výlety, které se zatím nepodařilo zorganizovat. V centru se nalézá též knihovna, kde je možné najít různé knižní tituly. Doposud se nám ji však nepodařilo zpracovat do takové podoby, aby se knihy mohly půjčovat. JPC má také ubytovací prostory s vlastní kuchyňkou, kterou bychom chtěli v budoucnosti využít na různé akce, duchovní obnovy společenství apod. Je zapotřebí udělat i nějaké dodatečné úpravy centra, aby se mohlo lépe a efektivněji využívat, a tak být pro lidi nejen místem setkávání, ale i odдыхu. V centru se nám podařilo zorganizovat taneční kurz, kterého se zúčastnily především manželské páry, a připravujeme jeho pokračování v září 2010. Modlitební společenství ve spolupráci s jezuitou anebo s jinými řeholními komunitami organizují různé duchovní obnovy, které se těší velkému zájmu a velké účasti. Připravujeme i setkání Modliteb otců, která by mohla přinést do Piešťan nového ducha, kde se muži spolu modlí za své manželky, rodiny, děti, vnoučata.

Adrián Čontofalský SJ

Poděkování z Indie

V severní části indické provincie Karnátaka, kde působí jezuitská misie, došlo začátkem října 2009 k mohutným záplavám. V ložském třetím čísle našeho bulletinu jsme zveřejnili prosbu o pomoc postiženým, na niž mnozí ze čtenářů velkoryse odpověděli.

„Děkujeme vám za vaši podporu a sympatie, jež projevujete našim lidem, kteří prošli mnoha problémy a utrpením, když ztratili většinu svého majetku a někteří i své obydlí. Vaše pomoc pro nás byla velkým zdrojem úlevy pro tyto trpící a našim prostřednictvím dorazila k těm, kteří to nejvíce potřebovali. Proto vám děkujeme i jménem všech těchto obětí povodní,“ píše ve svém děkovném listu jezuitský kněz Eric Mathias, ředitel školy sv. Františka Xaverského v Manvi.

Právě do Manvi se na konci léta 2008 na šest týdnů vydala skupina tří jezuitů a jedenácti dobrovolníků ze Slovenska a České republiky. I proto čeští jezuité ohlásili sbírku na pomoc tamním obětem povodní a následně poslali do Indie dva příspěvky ve výši 7800 € a 5500 €. Dosud se díky štědrým dárcům vybralo v přepočtu asi 12 685 €.

Otec Mathias se sám od počátku angažuje v pomoci nejpotřebnějším. V květnu plánuje během své cesty po Evropě navštívit i Českou republiku.

Účelem jeho cesty je kromě jiného zajistit dostatek finančních prostředků pro rozvoj jezuitské misie a pomoc lidem vytlačeným na okraj indické společnosti.

Odstraňování škod

Jezuitská misie v Manvi nyní pomáhá s odstraňováním škod způsobených záplavami. Úřady a stát totiž nechaly oběti zcela bez pomoci. Jezuité zároveň usilují o to, aby se postižení mohli přestěhovat do bezpečnějších lokalit, kde by jim podobné neštěstí už nehrozilo. Díky štědrým dárcům zajišťují postiženým rodinám nejen potraviny a oblečení, ale také se spolupodílejí na projektu výstavby lepších zděných domů. I díky finanční podpoře mnoha štědrých dárců z České republiky mohou jezuité postavit aspoň pro některé postižené nové domy, ve kterých by tito lidé mohli důstojně žít. Několik dětí z postižených rodin bylo také přijato do jezuitské školy v Manvi a do tamějšího internátu. Díky tomu je možné jim poskytnout nejen základ-

ní životní potřeby, ale i tolik důležité vzdělání.

Adopce na dálku

Na podporu misie v Manvi také čeští jezuité ve spolupráci s Rozvojovým střediskem Arcidiecézní charity Praha rozběhli projekt „Adopce na dálku“. Ten by měl spolufinancovat především vzdělávání dětí z dalitských rodin, které jsou indickou společností nejvíce diskriminované. Zájemci si mohou vybrat jedno konkrétní dítě, které by za normálních okolností nemělo možnost získat vzdělání, a v rámci adopce na dálku mu uhradit školné, pomůcky, uniformu a ostatní náklady spojené s jeho školní docházkou. Ročně taková pomoc vyjde na 4900 Kč, přičemž se na jedno dítě může složit například farní společenství, rodina nebo jiná skupina.

Arcidiecézní charita vydává také potvrzení o daru, které lze použít ke snížení daňového základu. Adopce přitom není pouze virtuální, adoptivní rodiče jsou s dítětem v přímém kontaktu. Dostávají jeho fotografii, studijní výsledky a mohou si s ním vyměňovat dopisy.

„K adopci jsme zatím s Charitou připravili padesát dětí od 1. do 5. třídy,“ uvádí Michaela Šedová, která na projektu s pražskou Charitou spolupracuje. „Z toho se od června podařilo najít adoptivní rodiče pro polovinu z nich. Větší část rodičů jsme našli přes osobní kontakty,

zbytek se přihlásil na základě informací v Katolickém týdeníku, na jezuitských webových stránkách a v dalších křesťanských médiích.“ Myslím, že se nám podařilo najít dobrý model spolupráce s Charitou. Misie v Manvi byla zařazena do projektu Adopce na dálku a vše zde funguje podobně jako v jiných střediscích,“ dodává M. Šedová.

Zájemci o adopci mohou kontaktovat buď Michaelu Šedovou (misedova@seznam.cz, tel. 777 129 633), nebo Vojtěcha Studénku (vojtechstudenka@seznam.cz, tel. 731 073 164), kteří se zúčastnili misijní výpravy v létě 2008. Ti odpoví na případné dotazy, pomohou zájemcům vybrat dítě k adopci a zprostředkují registraci u Arcidiecézní charity Praha.

„Děti vybíráme buď při osobním setkání, nebo přes databázi přístupnou na internetu, pak vyplníme formulář s kontaktními údaji. Já rodiče zaregistruji a potom už jsou s nimi v kontaktu pracovníci Charity a vše probíhá stejně jako u jiných projektů Adopce na dálku,“ vysvětluje Míša Šedová. „Zatím čekáme na první várku dopisů dětí z Indie jejich adoptivním rodičům.“ Ta se ovšem zpozdila kvůli povodním a problémům s doručením.

Indickou jezuitskou misii v Manvi je možné podpořit také zasláním peněžního daru na bankovní konto č. 5076811718/4000, variabilní symbol 10851.

Jan Regner SJ

Na pomoc Haiti

Po ničivém zemětřesení na Haiti, které postihlo tento nejchudší stát světa v polovině ledna, se do záchranných prací zapojili i tamní jezuité. Spolu s místními dobrovolníky pomáhají obětem přírodní katastrofy.

S několika výjimkami jsou jezuité na Haiti přítomní již od r. 1704, a platí tedy za znalce oblasti i obyvatelstva. Právě to se stalo velkou výhodou při zajištění náležitě odpovědi na zemětřesení, a to jak pokud jde o bezprostřední situaci, tak i co se týče dlouhodobého plánování pomoci.

V metropoli země Port-au-Prince a ve městě Léogane založili jezuité celkem dvanáct středisek určených k rozdělení potravin a poskytování zdravotnických služeb. Každý den se zde pomůže zhruba 15 tisícům osob. Do těchto středisek míří v současné době všechny druhy pomoci nabízené ze strany jezuitské služby pro uprchlíky (*Jesuit Refugee Service, JRS*), z jednotlivých řádových provincií i z ostatních organizací. Zdravotnický personál dorazil ze Spojených států, Portorika a z Dominikánské republiky. Lékaři z Portorika přitom plánují, že zde zůstanou ještě o nějakou dobu déle, aby mohli o pacienty pečovat i poté, co se podaří překonat počáteční okamžiky ztížené bezprostředními následky neštěstí.

Ohniskem, odkud jezuité organizují pomoc, se stala Dominikánská republika. V mnoha tamějších městech se konají především sbírky jídla, vody a léků, které je nejprve zapotřebí zabalit, poté dopravit v nákladních vozech do Barahona, odkud je už vše rozděleno přímo do dvanácti jezuitských pomocných center v Haiti. Zdroji pomoci jsou především farnosti, místní sdružení a samozřejmě lidé dobré vůle z celého světa, jejichž dary rozdělují jezuité spolu s místními dobrovolníky těm, kdo jsou v nouzi.

Převoz a distribuci potřebných věcí zajišťuje P. Mario Serrano, jezuita z Dominikánské republiky. Ten sice neskrývá počáteční obavy z první reakce neštěstím zasaženého obyvatelstva, ale nakonec prozrazuje velkou radost a pocit dostiučinění nejen z toho, že pomoc dorazila na určené místo: „Když jsme v noci poprvé přijeli do jezuitského noviciátu v Jamani, měli jsme strach vyložit kamion. Báli jsme se, jaká bude reakce lidí. Dorazilo jich velké množství. Začali

tlouct na dveře a prosit, abychom začali s rozdělováním jídla. Náš noviciát stojí přímo na okraji jejich čtvrti, která je velmi chudobná a navíc v ní bydlí mnoho těch, kdo byli postiženi zemětřesením. Sdělil jsem jim naše obavy a svěřil se s tím, že se zde necítíme zrovna bezpečně. Oni sami se zaručili, že v oblasti zajistí klid, zorganizovali rozdělení pomoci a hned nám pomohli vyložit kamion. Ani nevíte, jakou jsem měl z toho všeho radost! Vzpomínám na svůj strach, když jsem se ocitl tváří v tvář tolika lidem. Nyní však před sebou vidím přátelské obličejce lidí, s nimiž sdílíme nasazení pro společnou věc.“

V jezuitském noviciátě jsou ubytováni lékaři, zdravotní personál, řidiči a ostatní pomocníci. Každý den v osm hodin ráno se zde schází skupina haitských a dominikánských

asistentů, aby zhodnotili situaci a naplánovali denní program. „Ještě jsou zde zapotřebí lékaři a velké množství potravin. Jídlo, které dorazí, nestačí nasytit všechny ty, kdo se v našich centrech domáhají pomoci,“ říká haitský jezuita P. François Kawas.

Jezuité přítomní na Haiti rovněž rozhodli vytvořit skupinu, která se bude zabývat důsledky neštěstí pro zdejší společnost, bude hodnotit formu mezinárodní pomoci a bude uvažovat též o způsobu obnovy národní samostatnosti a o celkové rekonstrukci země, která leží v troskách. První setkání takové skupiny se konalo 25. ledna a zúčastnili se ho kromě jiných také zástupci z řad intelektuálů, zasvěcených osob, představitelů společenských organizací a podnikatelé.

Robert Svatoň

Ruiny katedrály
v Port-au-Prince
(Foto Marco
Dormino, jrs.net)

P. Petr Ovečka SJ

8. 10. 1922 – 22. 12. 2009

Otec Petr (z Alcantary) se narodil 8. října 1922 v Brankách u Valašského Meziříčí. Po maturitě na velehradském gymnáziu vstoupil 7. září 1940 do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova v Benešově u Prahy a první řeholní sliby složil 8. září 1942 na Velehradě. Tam také studoval filozofii s půlroční přestávkou pracovního nasazení v Ostravě. Po válce zůstal ještě jako prefekt gymnázia na Velehradě a od ledna 1946 do června 1947 pak byl prefektem Arcibiskupského gymnázia v Praze. V letech 1947–1951 studoval teologii v Maastrichtu v Nizozemsku a 22. srpna 1950 tam přijal kněžské svěcení. Po třetí probaci v USA pak žil v letech 1953–2002 v Římě.

Ve Věčném městě pracoval v letech 1953–1971 jako redaktor českého a nějakou dobu i latinského vysílání Vatikánského rozhlasu, v letech 1957–2001 byl redaktorem exilového měsíčníku *Nový život* a po stejnou dobu též spolupracoval v knihovně jezuitského historického ústavu. Od roku 1971 působil jako duchovní ve farnosti San Giovanni de Rossi a od roku 1973 byl také sekretářem exilové Křesťanské akademie, kde jako redaktor vydal mnoho knih,

kteří byly šířeny ve vlasti. Českým poutníkům sloužil jako průvodce.

Po návratu do vlasti v roce 2002 otec Ovečka ještě redigoval bulletin *Jezuité* a zpovídal v kostele sv. Ignáce v Praze. V září 2009 byl hospitalizován a poslední dny svého pozemského života strávil v péči Domova sv. Karla Boromejského v Praze-Řepích. Pán si jej k sobě povolal 22. prosince 2009. Pochován byl 5. ledna 2010 na Vyšehradském hřbitově v Praze.

Otec Ovečka zůstane v naší paměti jako poctivý, obětavý a pokorný pracovník na Pánově vinici. Jeho psané slovo v Kristových službách proniklo do celého světa, jeho tichý hlas informoval na vlnách rozhlasu a těšil ve zpovědnici. Ať odpočívá v pokoji u svého Pána.

(red)

Vzpomínka spolunovice

Zesnulý pater Petr Ovečka patřil k důležitým osobnostem exilové církve. Byl typem nenápadného, ale o to více obětavého pracanta – na jeho bedrech ležela díla, jejichž význam pro potřebu církve v naší vlasti je neocenitelný. Proto mu věnujeme dvě osobní svědectví z pera jeho spolubratří a zároveň spolupracovníků. Prvním z nich je vzpomínka jeho spolunovice Tomáše Špidlíka.

Rok 1940 byl úrodný na povolání. Do prvního roku jezuitského noviciátu v Benešově u Prahy se hlásilo pět nových. Mezi nimi jsem byl i já a Petr Ovečka. Tři přišli 8. září, já s Bohuslavem Janíčkem až 23. září. Ale slavnostně jsme začali obláčkou taláru 6. října, protože to byl svátek rektora P. Bruno Restela. A k obláčce do taláru patřilo i cosi víc asketického: ostříhání vlasů dohola. Ovečka měl kučeravé vlásky a bylo mu jich líto, proto si vyvolil za místo postříhu knihovnu. Bylo tam řecké vydání Homéra a Petr si nahlas četl text o hořící Tróji. Hodilo se mu to do stylu, vždyť jeho strýček, starý P. Jaroslav Ovečka, byl skálopevným filologem a přál si, aby jeho synovec byl jeho následovníkem.

I mne si tenkrát vyhlíželi jako někoho, kdo později dokončí latinská studia na univerzitě. Občas jsme tedy chodili já a Petr spolu na vycházku do parku zámku Konopiště a dis-

kutovali o tvarech latinské a řecké gramatiky. Tvary života nám pak Prozřetelnost oběma vytvářela podle jiné, lepší gramatiky. Ale dlouho jsme si zůstali nablízku. V noviciátě měl Ovečka před ostatními také tu přednost, že byl nejmladší věkem, měl proto právo na svátek Mládětek (28. prosince) kázat u oběda v refektáři. Protože rozuměl žertu, dlouho jsme se smávali, že nás přitom vybízel k obžerství. Použil totiž dojemného kazatelského příkladu, ve kterém smutná matka „klesla pod obraz Boží“. Jak je vidno, nebylo nám zle ani v nejhorsích dobách války.

Ale i ta na nás dolehla. V druhém roce noviciátu německá policie vyhnala náš noviciát z Benešova na Velehrad. I tu jsem se přidržoval Ovečky na vycházkách. Byl tu jako doma, znal každé lesní zákoutí. Začali jsme tu i se studiem filosofie. On byl bohužel první z nás, kdo je musel přerušit. Odvedli ho na nucenou práci,

Detail z maturitního tabla Rádového gymnázia na Velehradě (1940); Petr Ovečka je vpravo zcela nahoře „s kučeravými vlásky“.
(Foto archiv)

nejprve do uhelných dolů v Ostravě, pak se na štěstí přesunul do práce v kanceláři.

Znovu jsem se s ním setkal až v teologii v holandském Maastrichtu. Přišel za rok po mně a stal se tam velmi populární. Přeložili jeho jméno jako Schaapje, a uměl vystupovat při mnoha komunitních událostech, mimo jiné zase na svátek Mlád'átek. Byl tam i vysvěcen na kněze; byli by si ho tam rádi i ponechali, ale jeho přitahovala víc služba mezi krajany. Ta ho nakonec přivedla do Říma k dlouholeté mnohostranné činnosti, která je známá a popsána od jiných.

Já připomenu jenom to, čeho by si jiní nevšimli. Jako redaktor Nového života dal časopisu jeho pravou hodnotu, kterou má dodnes. Hledáme-li přesné údaje o tom, co se v těch nejtěžších letech dělo v české církvi, na-

jdou je prakticky jenom ti, kdo si uchovávají staré ročníky tohoto časopisu. Jako sekretář Křesťanské akademie pracoval po nocích s rukopisy a na korekturách vydávaných knih, které by bez něho nevyšly. To platí i o mých prvních publikacích.

A okolnost, že našel oblibu v komunitách, kde žil, zachránila jeho existenci a práci v Římě, když se síly kolaborující s tehdejšími československým režimem pokoušely dostat jej za každou cenu pryč. V nejtěžší situaci se zaměstnal jakoby bokem, tj. pastorační na italské faře, kde na něho dodnes rádi vzpomínají. A my dva, staří spolunovici, jsme se navzájem posilovali občas i výletem na Frascati. Avšak ani v nejmenším jsme tam „pod obraz Boží nepadali“, i když jsme rádi povzpomínali na naše mlád'átská léta.

Tomáš kard. Špidlík SJ

Budeme ovečkovat

Po dlouhá léta, kdy naše země byla trojnásobně oplocena ostnatým drátem nabitým elektrinou, kdy i éterové vlny byly kořistí dravých rušiček, býval až legendárním hlasem svobodného světa pater Petr Ovečka.

České vysílání Vatikánského rozhlasu bývalo silně rušeno, avšak P. Ovečka našel způsob, jak tuto hradbu obejít. Převzal i latinské vysílání, a tímto kanálem jsme dostávali všechny zprávy z katolického světa, papežské homilie, encykliky i dokumenty jednotlivých římských kongregací. Latinské vysílání komunisté nerušili. Mysleli si, že tomu stejně nikdo nerozumí, tak jako oni. Jenomže tehdy kněží a mnoho laiků znali latinu ještě z gymnázia nebo z teologických studií.

Ale i přesto zůstával nedosažitelným hlasem výšin svobody. Konejšivým, to ano, ale zároveň tak vzdáleným, až v Římě! Pro mne jako pro mnoho ostatních spoluobčanů to byl nedosažitelný sen, dostat se k moři nebo až do Říma. Vzpomínám si, jak v našich kinech dávali půvabnou komedii Prázdniny v Římě. Nesmazatelně se mi tehdy vtiskly do paměti Španělské schody a chrám Trinitá dei Monti, Andělský hrad a vysoké kamenné břehy Tiberu, římské fontány a pinie, a ty jsem

obdivoval a o nich snil více než o půvabné hlavní představitelce princezny Audrey Hepburnové. Ze snění o nich jsem se stále probouzel do nevábné a někdy hodně tvrdé socialistické přítomnosti.

V roce 1968, po ruské invazi do naší země, se mi podařilo dostat do Rakouska, do Innsbrucku na dokončené teologických studií. Z Innsbrucku už to šlo bez překážek psát do Říma. Dva roky jsme si tedy s P. Ovečkou dopisovali. Jeho zásluhou jsem také brzo prolomil svůj intelektuální útlum – dvacet let jsem žil na úrovni „rychlopalných krompáčů a tryskových lopat“, seřizováním lisů, klempiřskou prací na plynoměrech a další dřinou pomocného dělníka. Pater Ovečka mi dal za úkol překládat pro Křesťanskou akademii v Římě, jež měla své nakladatelství, přičemž P. Ovečka byl *spiritus agens* celého vydavatelství svou mravenčí prací a nepřekonatelnou obětavostí. To všechno dělal vedle svých hlavních povinností napsat, přeložit a jako hlasatel i namluvit program do čes-

Petr Ovečka důstojným novoknězem
(Foto archiv)

Petr Ovečka veselým společníkem
(Foto archiv)

kého a latinského vysílání Vatikánského rozhlasu. Vedle toho byl i šéfredaktorem měsíčníku *Nový život* (v letech 1957–2001) a sekretářem Křesťanské akademie v Římě. O nedělích a svátcích ještě pomáhal v římské farnosti San Giovanni de Rossi v pastoraci, zpovídáním, přípravami na křest a na manželství i vyučováním katechismu. Prostě na tři zdatné pracovníky by toho bylo až nad hlavu. On na to stačil sám.

Zadal mi první knihu na překlad – Hünnermannův životopis sv. Marie Goretti. Pozvedlo to mé sebevědomí, když jsem po nějakém tom měsíci držel v ruce knížku s názvem *I dnes*

se platí krví. Pak následovaly *Ženy v bibli* od Alice Scherer a za odměnu mi vydal mou jedinou básnickou sbírku, kterou jsem si dovezl do ciziny, Veronika.

Konečně nadešel den, kdy jsem po celonoční jízdě vlakem z Innsbrucku do Říma stanul na hlavním nádraží Termini před živým P. Petrem Ovečkou. Podle komunistické propagandy jsem měl stát před zavilým nepřítelem socialismu, prodejným špiónem Vatikánu a amerických válečných štváčů. Na propastnou lživost těchto nadávek stačil jeho dobtivý pohled, neokázalá skromnost a jakýsi téměř omluvný úsměv, plně odpoví-

dající příjmení – prostě jako ovečka, jako velikonoční beránek.

Ač jsem přišel ve dnech, kdy byl pod nátlakem komunistické diplomacie odvoláván z Vatikánského rozhlasu a já měl nastoupit na jeho místo, pomáhal mi při prvních krůčcích redaktorské i hlasatelské práce v rozhlase, jak jen mohl. Musel jsem z něho doslova tahat podrobnější informace o tom, proč musí po sedmácti letech obětavé služby odejít. A tak jsem se po neochotných náznamech dovídal celou pravdu. Pavel VI. chtěl pomoci pronásledované církvi v Československu, jejíž biskupové byli ve vězeních nebo internaci a církevní správa ochromena dohledem komunistických církevních tajemníků. Usilovné pokusy o jmenování nových biskupů využívala komunistická diplomacie k vydírání.

Při každém jednání v Praze nebo ve Vatikánu zarputile opakovala: „Válečný štváč a zavilý nepřítel ČSSR i socialismu Ovečka je jasným důkazem nepřátelského postoje Vatikánu k ČSSR, který dennodenně využívá vatikánského rozhlasu ke své podvratné činnosti.“ Když se pak vedoucí vatikánské delegace arcibiskup Casarolli ptal, jak konkrétně, uváděli zprávy o internovaných biskupech, uvězněných kněžích a stovkách laiků, o podle nich lživé diskriminaci katolíků, jejich dětí ve školách, a to i po několika měsících od inkriminované konkrétní události s jasným záměrem očeřování dobrého jména ČSSR (tak dlouho totiž leckdy trvalo, než se nějaká zpráva dostala od nás do Říma). A zvláště pak po vypovězení pražského arcibiskupa Berana, o jeho jmenování kardinálem a jeho

V kruhu příbuzných
(Foto archiv)

Na fotografii zleva P. Petr Ovečka SJ, Mons. František Planner, biskup Jaroslav Škarvada, P. Jan Homolka SDB, P. Pavel Kučera na setkání českých kněží v exilu; Ellwangen, 80. léta.

(Foto archiv)

činnosti ve světě „nepřátelsky zaměřené proti ČSSR“. Kardinál Beran byl opravdu hodně zván do různých italských měst i zemí Evropy, do USA a Kanady, a novináři toho pochopitelně využívali, aby vylíčili situaci pronásledované církve v ČSSR a bezpráví komunistického režimu. P. Ovečka pak o tom poctivě referoval v rozhlasovém vysílání, což mu komunisté nemohli odpustit. Aby se vzala tato záminka komunistické diplomacii, měl či musel být obětován právě on. Odvoláním z rozhlasu a vypovězením z Říma. Jenomže v tom druhém bodě si zase postavil hlavu náš superior P. O’Neill a hrdě prohlásil: „Co mi má rozkazovat Státní

sekretariát, koho mohu či mám mít v našem domě. P. Ovečka je jezuita, zde zůstane, a basta!“

On sám podle přísloví „sejde z očí, sejde z mysli“ pak našel řešení. Měl stále pokoj v našem domě a pracoval v knihovně Historického ústavu Tovaryšstva, ale přijal také kaplanské místo ve farnosti San Giovanni de Rossi na druhém konci Říma. V koleji Nepomucenum měl pak kancelář a pracovnu jako sekretář Křesťanské akademie, jež byla zároveň redakcí Nového života. Jako šéfredaktor tohoto měsíčníku pravidelně ve středu a v sobotu chodíval do české redakce Vatikánského rozhlasu pro kopie zpráv nebo programů, které by mohl

použit v časopise. Byla to jenom malá oklika z knihovny (Via dei Penitenzieri) přes rozhlas (u Andělského hradu) do Nepomucena (Via Concordia, kousek od Lateránu) k obědu. Pro mne byl vítaným odlehčením ve shonu rozhlasové práce. Vždy se našlo něco na zub i na popití, a tak pomalu vznikala tradice milého posezení a rozhovorů na nejrůznější aktuální, literární i historická témata.

V osmdesátých letech jsem začal číst celé dílo sv. Terezie z Ávily a byl jsem tím tak zaujat, že jsem téměř pravidelně stácel řeč na úryvky z děl této velké španělské mystičky. Patera Ovečku to nijak nenudilo, ba naopak. A jednou to kříslo (můj oblíbený termín). Vyprávěl mi, že jeho strýc P. Jaroslav Ovečka měl dokončený překlad celého díla sv. Terezie z Ávily, že mu jej estébáci při zatýkání na Svatém Hostýně v noci ze 13. na 14. duben 1950 zabavili a že zmizel u nich beze stop. Jen trochu smutněji dodal, že tento fakt také přispěl ke strýcově urychlené smrti. V té chvíli mě popadla silná myšlenka: „A já tedy přeložím dílo sv. Terezie znovu. Náš národ si zaslouží mít je v rodné řeči.“ Řekl jsem to nahlas a P. Ovečka dodal: „To tedy jistě vydáme v Křesťanské akademii.“ Bylo to jako šlehnutí bičem; vše se dalo do pohybu, do běhu. Překládal jsem po večerech i po ránech, takže v roce 1983 už mohla vyjít autobiografie Ži-

vot sv. Terezie Velké (398 stran) a pak do roku 1988 její další tři díla.

I na vydání dalších osmi životopisů svatých nebo kandidátů svatosti a dvaadvaceti studií o jezuitských misionářích v zámoří od Číny přes Filipíny, Mariánské ostrovy, Mexiko, Maraňon, Paraguay a Kočínčinu (dnešní Vietnam) měl lví podíl. Snad jen anděl strážný spočítá jeho cesty do tiskárny, hodiny, které strávil nad korekturami, vazbami a expedicí knih. Já zase na oplátku jsem se mu snažil odvděčit tím, že jsme spolu s rektorem Nepomucena Mons. Plannerem dělali korektury jeho časopisu *Nový život*. Když v roce 2001 ukončil jeho vydávání v Římě a byl povolán do Prahy, aby redigoval bulletin *Jezuité*, my v Římě jsme osiřeli. Jaksi ze setrvačnosti jsme si tehdy s P. Petrem Havlíčkem, který byl právě na stáži ve Vatikánském rozhlase, sedli a vzpomínali na P. Ovečku. Tu mi bleskl hlavou nápad. Co když mu zavoláme, a tak bude s námi aspoň po telefonu. Zvedl sluchátko a byl potěšen naším zavoláním. Hned jsme se domluvili na příští středu a pak ovšem i na sobotu. Vznikla z toho milá tradice spojení mezi Římem a Prahou, mezi námi osiřelými a P. Ovečkou. A já pak na to vymyslel nové české sloveso – „ovečkovat“. A tak jsme až do jeho poslední nemoci, kdy přestal zvedat telefon, pravidelně ovečkovali.

*Josef Koláček SJ
(redakčně zkráceno)*

Hlízy a pryskýře

Autoři knihy *Jezuité a mor* se probírají mnoha tématy historie medicíny. Volí si přitom speciální jednotící hledisko: jak se starost o tělesné zdraví projevovала v publikacích, praktické činnosti a vůbec ve způsobu života jezuitů v období do zrušení řádu v roce 1773.

Hlavním tématem knihy je fenomén moru. Od poloviny 16. století do poslední epidemie v letech 1713 až 1715 se mnozí čeští jezuité vyznamenali ve službě nemocným morem, přes 150 z nich přitom zahynulo. Sluší se poznamenat, že ani jiné řády ve službě nakaženým za jezuitu nezaostávaly.

Knih se zabývá i příspěvkem jezuitů k rozvoji lékařství. Pokroku napomohli zvláště bratři lékárníci vyslaní do misí, kde zkoumali léčivé účinky exotických rostlin. Význam mají i jejich pozorování léčitelských praktik domorodců na různých kontinentech. Do akademické medicíny se jezuité moc nepletli, více zasáhli jen do pro nás kuriózního sporu o magnetické léčbě, spíše jen proto, že se asi cítili povinováni hájit aristotelské principy.

Dalším tématem knihy je každodenní život v jezuitských kolejích, pozorovaný z hlediska udržování

Karel Černý – Jiří M. Havlík
Jezuité a mor

Praha, NLN 2009, 215 s.
ISBN 978-80-7106-967-6

dobrého zdravotního stavu obyvatel koleje. Za nejdůležitější prostředky považovali jezuité dietetiku, střídmost v jídle, vyhýbání se přemrštěným postům a v případě nemoci naslouchání radám odborníků-lékařů. Zvláštním tématem je rozbor úcty k „morovým světcům“ a jejich projevů, která samozřejmě v období morových ran kulminovala. Na to navazuje zevrubný rozbor zázraků na přímluvu svatých zaznamenávaných jezuitu.

Knih je pro zájemce o historii jezuitů poutavá, protože se kompetentně a vyváženě, bez zřetelného prounebo protijezuitského afektu, zabývá hlavně těmi stránkami života a působení jezuitů, kterým se historiografie u nás obvykle nevěnuje.

Václav Dlapka SJ

Zprávy

Praha

■ Generální představený jezuitského řádu jmenoval novým provinciálem České provincie Tovaryšstva Ježíšova P. Jana Adamíka. Úřad převezme v neděli 2. května v 9 hodin v kostele sv. Ignáce z Loyoly na Karlově náměstí v Praze.

P. Jan Adamík se narodil 25. září 1962 v Přerově. Do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil 8. dubna 1990. Studoval nejprve filozofii na Vysoké škole filozoficko-pedagogické Ignatianum v Krakově. Poté pracoval jako redaktor v české sekci Vatikánského rozhlasu. Teologii absolvoval na římské Gregoriánské univerzitě, kde své studium zakončil licenciátem ze spirituální teologie. Na kněze byl vysvěcen 21. dubna 2001 na Svatém Hostýně. Jeden semestr byl na studijním pobytu na Loyola University v New Orleans (USA), svou řeholní formaci pak zakončil tzv. třetí probací v Austrálii.

Od června 2006 působí v Českém Těšíně jako ředitel tamějšího exercičního domu, od 1. září téhož roku zastává funkci představeného česko-těšínské komunity.

■ Na konci února byla v Praze představena studie Dr. Aristotela Alvareze Lopeze *Samuel Fritz y la Funda-*

ción de Yurimaguas. Kniha přináší nové aspekty, analýzy a interpretace trutnovského rodáka a slavného jezuitu, který v 17. století působil v Amazonii a vytvořil první mapu řeky Amazonky používanou až do 30. let 20. století. Prezentace knihy se uskutečnila 26. února v Malé aule Karolina za přítomnosti rektora Karlovy univerzity profesora Václava Hampla a Alberta Salase Barahony, velvyslance Peru v České republice.

■ Dva dokumenty Otakára M. Schmidta, snímek o jezuitském řádu *Nejsme andělé, jen děláme jejich práci*, a film *Nejznámější Čech – Jan Nepomucký*, bude nyní možné koupit rovněž na DVD. Před Vánoci 2009 je vydalo Karmelitánské nakladatelství ve spolupráci s JCJ Production.

■ Dělník slova i lopaty – tak zněl podtitul jednoho z dílů dokumentárního cyklu České televize *Neznámí hrdinové*. Ten se v pondělí 1. února ve 20.50 na programu ČT 2 věnoval osobnosti jezuitu Josefa Cukra, který byl vězněn dvěma totalitními režimy, nacistickým i komunistickým.

■ Česká televize odvysílala v neděli 13. prosince 2009 ve 17.40 hod. na programu ČT 2 pořad o jezuitovi Václavu Kolowratovi (1634–1659).

Tento mladý šlechtic a člen Tovaryšstva Ježíšova se zapsal do dějin české provincie jako donátor, z jehož finančního odkazu byly v Praze postaveny malostranský chrám sv. Mikuláše a jezuitský profesní dům. Film vznikl při příležitosti letošního 350. výročí smrti V. Kolowrata.

Olomouc

■ V prostorách olomouckého Centra Aletti se v sobotu 5. prosince 2009 konala historicky první valná hromada Vysokoškolského katolického hnutí Česká republika (VKH ČR). Zúčastnili se jí zástupci VKH z Ostravy, Olomouce, Brna a Prahy, nechyběli ani představitelé sdružení RR 49 ze Zlína a Salaše z Hradce Králové. Jedním z bodů programu byla otázka, zda by se měly mezi stávající členy VKH ČR integrovat i RR 49 a Salaš. Hlasováním se VKH ČR rozrostlo o tyto další dva členy. Následovala volba Rady VKH ČR. Valná hromada zvolila čtyři radní do jednotlivých resortů: finance, propagace, vnější vztahy, charita a dobrovolnictví. Společně s prezidentkou tak radu tvoří 5 členů, a ačkoliv ještě zbývá obsadit resort akce a duchovní resort, je rada plně akceschopná.

Velehrad

■ Už na konci roku 2009 byla slavnostně zahájena realizace projektu Velehrad – centrum kulturního dialogu západní a východní Evropy. Projekt je zaměřen na obnovu baziliky Nanebevzetí Panny Marie, která

se nedávno stala Národní kulturní památkou, ale také na opravu farní budovy a kostela Zjevení Páně, lidově zvaného Cyrilka. Rekonstrukce se dočká také část velehradského kláštera a prostor pod bazilikou. Kromě toho z bývalých hospodářských stavení kláštera, sýpky a konírny, bude vybudován multifunkční velehradský dům sv. Cyrila a Metoděje. Realizace obnovy Velehradu by měla být ukončena v srpnu roku 2013.

■ Otázku „Jsme ve vesmíru sami?“ si kladl během své přednášky v neděli 3. ledna na Velehradě jezuitský astrofyzik Pavel Gábor. Přednáška se uskutečnila v rámci Programu přeshraniční spolupráce Česká republika – Slovenská republika 2007 – 2013. Následujícího dne v pondělí 4. ledna měl P. Gábor přednášku na stejné téma také pro asi stovku studentů velehradského gymnázia.

Řím/Vatikan

■ Kardinál Tomáš Špidlík oslavil 17. prosince 2009 významné životní jubileum – 90. narozeniny. Na jeho počest se ve čtvrtek 10. prosince večer konala v české Papežské koleji Nepomucenum slavnostní recepce. Již měsíc předtím 13. listopadu při své návštěvě Říma předal současný premiér České republiky Jan Fischer kardinálu Špidlíkovi medaili Karla Kramáře. Tu premiér uděluje podle vlastního uvážení za významné zásluhy v různých oblastech života společnosti.

V den samotných 90. narozenin kardinála Špidlíka předsedal papež Benedikt XVI. ve čtvrtek 17. prosince v 7.30 hod. bohoslužbě v osobní kapli Redemptoris Mater ve Vatikánu. Pozval na ni oslavence s celým týmem římského Centra Alletti a českou komunitou žijící v Římě. Právě Ateliér duchovního umění Centra Alletti byl roku 1996 pověřen obnovou této kaple.

■ Papež Benedikt XVI. jmenoval ve čtvrtek 21. ledna arcibiskupa Cyrila Vasiľa SJ konzultorem Papežské rady pro jednotu křesťanů. Slovenský jezuita Cyril Vasil' je řeckokatolickým arcibiskupem a sekretářem Kongregace pro východní církve.

■ Generální představený jezuitů Adolfo Nicolás jmenoval nového předsedu Konference evropských provinciálů (CEP). Stal se jím dosavadní představený irské provincie John Dardis. Nominace byla ohlášena 10. ledna, svého úřadu by se nový předseda měl ujmout v říjnu tohoto roku ve švýcarském exercičním domě v Bad Schönbrunnu.

■ V pondělí 25. ledna byl znovu obnoven beatifikační proces Mattea Ricciho, italského jezuitského misionáře v Číně. V jeho rodné diecézi Macerata začalo po bohoslužbě v katedrále San Giuliano první přelíčení diecézního soudu ve věci jeho blahorečení. Předsedal mu tamější biskup Claudio Giuliadori. Ohlášen byl také nový postulátor, jezuita Tony

Witwer. První krok byl již učiněn v dubnu 1984, kdy byl Ricci prohlášen „Božím sluhou“. Nyní je úkolem církevního soudu vyslechnout několik svědectví, aby byla zjištěno, nakolik tohoto jezuitského misionáře provází pověst svatosti.

Bratislava

■ Slovenský jezuita Šebastián Labo se nečekaně ocitl mezi nositeli nejvýznamnějších státních vyznamenání. Prezident Slovenské republiky Ivan Gašparovič mu 7. ledna v historických prostorách Slovenské národní rady v Bratislavě předal Pribinův kříž III. třídy „za mimořádné zásluhy o kulturní rozvoj“. Slovenský jezuita je veřejnosti znám především jako autor populárních knih o papeži Janu Pavlu II.

Berlín

■ Jezuité v Německu jsou hluboce otřeseni případy sexuálního zneužívání studentů svého elitního gymnázia Canisius-Kolleg v Berlíně. Toho se v 70. a 80. letech dopouštěli dva jejich bývalí spolubratři, kteří v té době na gymnáziu vyučovali. Oba pedagogové opustili řád v 90. letech a na škole už nepůsobí.

Případy sexuálního zneužívání objevil současný ředitel Klaus Mertes SJ. I když si to oběti na počátku nepřály, rozhodl se předat případ policii a následně jej sdělit médiím. Poškození na vyšetřování přistoupili poté, když jim ředitel gymnázia přislíbil, že bude zachována jejich ano-

nymita. „Pravda je důležitější než pověst školy,“ prohlašuje rezolutně Mertes.

Ředitel školy také rozeslal omluvný list více než šesti stům bývalých studentů, mezi nimiž je mnoho významných osobností společenského a kulturního života, politiků a obchodníků. V něm se za chování někdejších pedagogů omluvil. Stejně tak učinil provinciál německých jezuitů na tiskové konferenci 2. února, konané v budově gymnázia.

Peking

■ **Matteo Ricci:** Setkání civilizací v Číně za dynastie Ming. Tak se nazývá výstava připomínající 400. výročí smrti jezuitského misionáře, která se od 7. února do 20. března konala v Hlavním muzeu města Peking. Výstava je putovní, po Pekingu by měla být otevřena v muzeích v Šanghaji (od 3. dubna do 23. května) a v Nankinu (od 5. června do 25. července). Pořádá ji italský kraj Marche, Čínské archeologické středisko, Hlavní muzeum v Pekingu a Kulturní institut při Italském velvyslanectví v Pekingu. Expozice zahrnuje více než dvě stovky exponátů – mistrovských děl malířství a výtvarného umění, zeměpisné mapy, hodinové strojky z barokní doby, kterými Li Ma Dou, jak je P. Matteo Ricci v mandarínském jazyce dodnes nazýván, kdysi oslnil čínského císaře.

Washington

■ Americká astronomická společnost ocenila celoživotní dílo bývalého ředitele Vatikánské observatoře, otce George V. Coyneho SJ. Při příležitosti zahájení 215. setkání Astronomické společnosti obdržel Coyne 4. ledna ve Washingtonu Van Biesbroeckovu cenu a finanční odměnu.

Předseda Astronomické společnosti profesor John Huchra při předávání ceny připomněl léta práce, která otec George Coyne věnoval letní škole Vatikánské observatoře. Díky této instituci se pětadvacet posluchačů magisterského studia může každým druhým rokem účastnit intenzivního výzkumného programu v ústředí observatoře v italském Castel Gandolfu. John Huchra rovněž vyzdvihl úsilí otce George o nastolení dialogu mezi vědou a náboženstvím.

„Osobně si téhle ceny velice vážím,“ řekl otec Coyne při rozhovoru pro americké církevní zpravodajství Catholic News Service. „Znamená totiž, že Vatikánská observatoř se stala světově uznávanou vědeckou institucí. Naše letní astronomická škola od svého vzniku v roce 1986 přivítala studenty ze šedesáti zemí, z čehož dvě třetiny představují posluchači z rozvojových států.“ Otec Coyne si není úplně jistý, co počít s finanční odměnou, která byla součástí ceny; nechal se však slyšet, že peníze nejspíš skončí ve fondu na podporu astronomické letní školy.

Jubilea

P. Josef Čunek	Praha	29. 6.	25 let kněžství
P. Jan Mazur	Český Těšín	29. 6.	15 let kněžství
P. Jan Regner	Frankfurt n. M.	9. 4.	5 let kněžství
P. Josef Tichý	Kolín	22. 4.	40 let v Tovaryšstvu
P. Jan Adamík	Český Těšín	8. 4.	20 let v Tovaryšstvu
P. Rudolf Zubek	Český Těšín	13. 4.	85 let
P. František Brázdil	Sv. Hostýn	16. 5.	70 let
P. Josef Čunek	Praha	6. 6.	55 let
P. Michal Altrichter	Olomouc	19. 6.	45 let
P. Ladislav Nosek	Frankfurt n. M.	26. 4.	35 let

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 20. října 2009 do 9. března 2010

Mons. Josef Veselý, Opava; Pavel Petaina; Sestry Římské unie řádu sv. Voršily VDF, Jiřetín pod Jedlovou; Anna Palová, Frýdek-Místek; Nebřenská, Praha; Jaroslav Caejhr, Praha; Eliška Ludvíková, Praha; Miroslav Dušek, Praha; Pavel Švancara; Stanislav Tomček, Praha; Alžběta Dobrovolná, Brno; Ludmila Lagová, Strážnice; P. Jan Chmelař, Česká Lípa; Vít Kuběna; Rudolf Tížek, Brno; Pavel Zima; Lumír Volný; Ing. Václav Lisý, Praha; Alexandra Ulrichová, Senohraby; Hana Mrázová, Přerov; PhDr. Ivan Kania, Brno; Jiráková, Praha; Hana Hesová; Milan Landgraf, Opočno; Novákovi, Dobrá; Zdenka Vojtková, Staré Město u Uherského Hradiště; Marie Zachovalová; Jana Sniehoffová; Frak a synové, s.r.o., Dlouhá Loučka; Anna Prouzová, Jesenice u Rakovníka; Nadace Dobré dílo sester sv. Karla Boromejského, Praha; Hlavová a Jandová, Roudnice nad Labem; Radek Pavelka, Bánov u Uherského Brodu; František Vaněček, Praha; RNDr. Věra Mášková, Praha; Karel Polášek, Ostrava; Prof. Jiří Komrška, Brno; Josef Zouhar, Hodonín; Marta Pavlů, Lomnice u Tišnova; Ing. Jan Zachoval, Brno; Koláček, Praha; Anna Kubíková, Tvrdonice; MVDr. Ladislav Košelka, Sobotka; Jiří Bouška, Praha; Andryšek, Praha; Marie Vyhánková, Horní Dunajovice; Milan Pilát, Brno; Karel Macháček, Praha; Anna Pokorná, Uherské Hradiště; MUDr. Edita Dragančevová, Děčín; Ladislava Vavřínová, Týnec nad Labem; Růžena Fírtová, Praha; Jiří Šoustar, Bobrová; Ing. Karel Havlík, Praha; Pavel Kejdana, Liberec; Hana Šimková, Praha.

Všem dárcům upřímně děkujeme

ZPRÁVA PRO PODPOROVATELE BULLETINU

Od nového roku 2010 došlo ke změně čísla bankovního účtu, na něj je možno zasílat finanční příspěvky na podporu vydávání bulletinu Jezuité. Nové číslo je:

5076811718/4000, variabilní symbol 104

Složenký s novým číslem účtu budou vloženy do příštího čísla.

Redakce